

Școala Doctorală Comunicare, Relații Publice și Publicitate

GHID DE REALIZARE A TEZEI DE DOCTORAT

CE ESTE O TEZĂ DE DOCTORAT

O teză de doctorat este o lucrare de cercetare comprehensivă, de profunzime, care își propune să abordeze empiric o temă specifică de interes. Lucrarea trebuie să fie originală și relevantă pentru domeniul științelor comunicării și să ofere rezultate și informații noi și utile. Calitatea tezei trebuie să fie la nivelul unei lucrări publicabile.

TEMA TEZEI DE DOCTORAT

Tema tezei de doctorat trebuie să se încadreze în domeniul științelor comunicării și să fie cât mai specifică. Sunt recomandate temele inovatoare, originale, creative și care să se încadreze în fenomene sociale actuale. De asemenea, doctorandul este încurajat să abordeze o temă de care este pasionat și pe care o consideră interesantă atât la nivel științific, cât și la nivel personal.

În găsirea direcției de cercetare, pot fi luate în considerare următoarele aspecte:

- Există un puzzle sau un paradox (în realitate sau la nivelul literaturii științifice) care poate fi abordat în profunzime?
- Se poate identifica un studiu de caz reprezentativ al cărui analiza poate aduce rezultate valoroase pentru literatura existentă?
- Se poate oferi o nouă interpretare sau o nouă perspectivă unei idei teoretice, unei teme, unei dezbateri existente?

Relevanța temei trebuie să se regăsească atât la nivel academic (ex. umplerea unui gol existent în literatură, aplicarea unor teorii în contexte noi, explicarea unor fenomene etc.), cât și la nivel practic. Sunt încurajate teme interdisciplinare și cu profundă aplicabilitate practică.

ASPECTE FORMALE ALE TEZEI

Teza de doctorat poate fi scrisă în limbile română, engleză, germană sau maghiară. Lucrarea trebuie să aibă un număr de minim 150 de pagini (fără bibliografie și anexe). Numerotarea paginilor începe cu pagina de introducere.

Lucrarea se redactează utilizând Times New Roman, caractere de 12, distanța dintre rânduri de 1,5. Textul se redactează *Justify*, iar marginile sunt următoarele: Top: 2.54 cm; Bottom: 2.54 cm; Left: 3 cm (pentru a se putea coperta); Right: 1.9 cm.

La finalul procesului de scriere al tezei, lucrarea trebuie predată în format listat și copertată. Detalii despre pregătirea și susținerea publică a tezei de doctorat sunt disponibile pe site-ul Institutului de Studii Doctorale al Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (<https://doctorat.ubbcluj.ro/ro/pregatirea-si-desfasurarea-sustinerii-publice-a-tezei-de-doctoratin-conformitate-cu-codul-studiilor-universitare-de-doctorat/>).

Mai jos, se poate consulta un model pentru informațiile de pe copertă și de pe prima pagină a tezei.

Model copertă teză de doctorat	Model prima pagină (pagina de titlu)
<p data-bbox="212 327 760 407">Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării Școala Doctorală de Comunicare, Relații Publice și Publicitate</p> <p data-bbox="380 552 592 573" style="text-align: center;">TEZĂ DE DOCTORAT</p> <p data-bbox="203 720 688 772">Doctorand: <i>numele doctorandului</i> Coordonator: <i>gradul didactic și numele coordonatorului</i></p> <p data-bbox="431 833 542 884" style="text-align: center;">Cluj-Napoca <i>data</i></p>	<p data-bbox="802 327 1349 407">Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării Școala Doctorală de Comunicare, Relații Publice și Publicitate</p> <p data-bbox="969 552 1182 602" style="text-align: center;">TEZĂ DE DOCTORAT <i>Titlul tezei</i></p> <p data-bbox="792 720 1278 772">Doctorand: <i>numele doctorandului</i> Coordonator: <i>gradul didactic și numele coordonatorului</i></p> <p data-bbox="1021 833 1131 884" style="text-align: center;">Cluj-Napoca <i>data</i></p>

STRUCTURA TEZEI DE DOCTORAT

Teza de doctorat trebuie să îmbine tratarea teoretică a temei abordate cu o cercetare empirică relevantă pentru tema respectivă. Este recomandat ca partea teoretică și partea metodologică a lucrării să fie similare ca număr de pagini. Fiecare dintre cele două părți va cuprinde mai multe subcapitole.

În tabelul de mai jos este prezentată varianta simplificată a structurii unui teze de doctorat.

MODEL STRUCTURĂ TEZĂ DE DOCTORAT
<p data-bbox="203 1409 360 1436">Pagina de titlu</p> <p data-bbox="203 1442 394 1470">Cuprinsul lucrării</p> <p data-bbox="203 1476 472 1503">Lista de tabele (opțional)</p> <p data-bbox="203 1509 467 1537">Lista de figuri (opțional)</p> <p data-bbox="203 1543 412 1570">Abstract / Rezumat</p> <p data-bbox="203 1577 354 1604">Cuvinte cheie</p> <ol data-bbox="300 1619 862 1856" style="list-style-type: none"> 1. Introducere 2. Cadrul teoretic (cu sub-capitolele specifice) 3. Cadrul metodologic (cu sub-capitolele specifice) 4. Concluzii 5. Limite și perspective de cercetare 6. Bibliografie 7. Anexe

Pornind de la structura de mai sus, paragrafele următoare descriu pe larg ce trebuie să conțină fiecare parte a tezei.

Abstractul

Un abstract este o sumarizare a întregii lucrări. În general, un abstract cuprinde următoarele aspecte: tema, relevanța ei în contextul actual, obiectivele de cercetare, metodele folosite, cele mai importante rezultate. Un abstract are aproximativ 200-300 de cuvinte. Abstractul poate fi însoțit de 5-6 cuvinte cheie.

Introducerea lucrării

Partea introductivă a lucrării este o componentă esențială, ea fiind cea care poate genera curiozitate și interes pentru lectura următoarelor părți ale tezei. Introducerea trebuie să aibă aproximativ 3-5 pagini.

Introducerea trebuie să cuprindă câteva elemente cheie, printre care: *contextul* în care se dezvoltă lucrarea (ce cunoaștem până acum despre tema analizată, care este status-quo-ul cercetării), *tema* lucrării, *motivele alegerii* acestei teme (care este puzzle-ul lucrării, ce este problematic), *relevanța* cercetării (atât pentru mediul academic cât și pentru industrie), *elementele de noutate și interdisciplinaritate*, *întrebările de cercetare și metodele* care urmează să fie folosite pentru a răspunde la aceste întrebări (fără a intra în detalii de design metodologic), *tipul de introspecție* (cercetare exploratorie, cercetare descriptivă, cercetare experimentală etc.), *cazurile* care se doresc a fi studiate, *structura lucrării*.

Cadrul teoretic

Partea teoretică a lucrării presupune revizuirea literaturii de specialitate cu privire la subiectul ales spre cercetare. Partea de documentare teoretică a lucrării trebuie să se refere exclusiv la tema abordată (nu la aspecte generale) și să fie extrem de specifică. Cadrul teoretic poate fi împărțit în mai multe subcapitole, în funcție de conceptele cu care se lucrează. Această parte presupune atât o definiție a conceptelor specifice lucrării, cât și o trecere în revistă a teoriilor și cercetărilor existente pe tema studiată.

Teoria trebuie să fie consistentă și cât mai recentă posibil. Literatura existentă în limba română și pe context românesc este destul de limitată. De aceea, este recomandată completarea eventualelor surse în limba română cu o literatură internațională consistentă. Pot fi utilizate atât cărți, cât și articole științifice din bazele de date internaționale. Articolele științifice, având la rândul lor parte de teorie și de metodologie, pot fi extrem de utile în delimitarea conceptuală și în conturarea propriului design de cercetare. De asemenea, se pot folosi și informații de pe diferite website-uri, atâta timp cât aceste surse sunt credibile, iar informațiile respective sunt bazate pe documentare.

La finalul cadrului teoretic, se recomandă o sumarizare a informațiilor și sublinierea modului în care urmează să fie folosită teoria deja enunțată în partea empirică. Doctorandul este

încurajat să treacă informația prin propriul filtru, să folosească gândirea critică, să argumenteze și să-și susțină propriile idei prin referire la literatura de specialitate.

Pe tot parcursul cadrului teoretic este recomandată parafrizarea ideilor, în detrimentul utilizării de citate.

Cadrul metodologic

Cadrul metodologic reprezintă partea empirică, originală a lucrării. În această parte, pornind de la literatura parcursă deja, doctorandul dezvoltă partea de cercetare, folosind una sau mai multe metode de cercetare. Metodele de cercetare sunt alese în funcție de temă și de obiectivele propuse inițial.

În general, cadrul metodologic conține următoarele subcapitole:

Design-ul metodologic

Acesta cuprinde informații despre cum anume este gândită cercetarea. Pentru fiecare metoda de cercetare utilizată, design-ul trebuie să cuprindă *întrebările de cercetare, ipotezele* (dacă este cazul), *eșantionul* (mărime, detalii socio-demografice/psihografice, tipul de eșantionare, criteriile de selecție), *descrierea instrumentului*- variabilele folosite și modul de operaționalizare al acestora (ex. scale preluate din literatura și utilizate pentru măsurarea anumitor variabile). Partea de design metodologic are rolul de a oferi cititorului toate informațiile necesare în așa fel încât cercetarea să poată fi replicată.

Rezultate și discuții

Această parte conține prezentarea și interpretarea rezultatelor obținute în urma aplicării metodelor de cercetare (fiecare metodă de cercetare implică un mod specific de interpretare al rezultatelor). Datele prezentate trebuie să fie clare și comprehensive. Mici tabele sau grafice sunt binevenite în cadrul textului. Tabelele/graficele/imaginile nu trebuie să fie abundente și nu trebuie să depășească 1/2 dintr-o pagină (în rest fiind text). Eventuale tabele sau grafice de dimensiuni mari se pot atașa lucrării la anexe.

Pe baza rezultatelor obținute, doctorandul trebuie să interpreteze datele, să facă legături între variabile, să explice efectele și implicațiile acestor rezultate.

Rezultatele și discuțiile pot fi prezentate și în două capitole separate.

Concluzii

Partea de concluzii a tezei subliniază cele mai reprezentative aspecte ale lucrării, atât teoretice, cât și empirice. De asemenea, trebuie insistat pe modul în care s-a răspuns la întrebările de cercetare și/sau s-au validat/invalidat ipotezele. Implicațiile rezultatelor pentru mediul științific și pentru cel de business trebuie articulate și ele.

De asemenea, este importantă evidențierea modului în care rezultatele empirice ale tezei se corelează cu cele deja existente în literatură pe teme similare. Este important de marcat modul în care cercetarea de față reușește să completeze literatura și datele empirice existente deja.

Limite și perspective de cercetare

Având în vedere că nicio cercetare nu este perfectă, este nevoie ca la finalul lucrării să se evidențieze care sunt limitele cercetării la toate nivelurile ei (atât din punct de vedere teoretic, cât și din punct de vedere empiric). Pe baza acestor limite, vor fi trasate noi perspective de cercetare care să completeze în viitor abordarea prezentă. Aceste limite și perspective de cercetare trebuie tratate cu seriozitate și trebuie sistematic și minuțios evidențiate. Modul în care se face această introspecție este un indicator al maturității cercetătorului doctorand.

Bibliografie

Bibliografia conține toate sursele utilizate pe parcursul lucrării. Toate titlurile din bibliografie trebuie să se regăsească în text și toate referințele din text trebuie să fie trecute la bibliografie.

În mod ideal, lista bibliografică trebuie să conțină cel puțin 100 de titluri științifice. Sursele folosite trebuie să fie cât mai noi și cât mai relevante pentru tema aleasă. Este recomandat ca bibliografia folosită să conțină atât literatură scrisă de autori români, cât și străini. Bibliografia se scrie în ordine alfabetică a numelui de familie a primului autor.

Se recomandă folosirea stilului de citare APA Style (American Psychological Association). Câteva exemple pentru modul de redactare al listei bibliografice se regăsesc mai jos. Este important de ținut cont de punctuație și de utilizarea scrisului cu *Italic*. Pentru realizarea automată a listei bibliografice, se recomanda utilizarea unor soft-uri specifice (ex. Mendeley, Zotero etc.)

CARTE

Nume, inițială prenume. (Anul publicării). *Titlul lucrării*. Oraș: Editură.

ARTICOL ȘTIINȚIFIC

Nume, inițială prenume. (Anul publicării). *Titlul lucrării*. *Numele jurnalului*, *Volum*(număr), pagina de început-pagina de final. DOI

CAPITOL ÎN VOLUM COLECTIV

Nume, inițială prenume. (Anul publicării). *Titlul capitolului*. In Nume editori (Eds.), *Titlul volumului* (pp. pagina de început-pagina de final a capitolului). Editura.

WEBSITE

Nume, inițială prenume. (Anul publicării, luna, ziua). *Titlul lucrării*. Accesat în data de X, de la URL...

Anexe (opțional)

În anexe se pun, de obicei, tabele, figurile, imagini etc., care nu sunt neapărat necesar de vizualizat în cadrul textului și care au dimensiuni mult prea mari pentru a fi lăsate în text. De asemenea, în anexe se pot atașa instrumentele folosite în cadrul metodologic: chestionar, ghid de focus grup, ghid de interviu, grilă de analiză etc.

STILUL DE REDACTARE

Stilul de redactare al lucrării este unul academic, caracteristic unor lucrări de cercetare. Nu sunt admise greșeli de ortografie sau de exprimare. Se recomandă folosirea frazelor scurte, clare, fără metafore și figuri de stil.

Pe parcursul întregii lucrări, fiecare idee preluată, indiferent de sursă, trebuie să aibă referință. În mod normal, nu se folosește foarte multă informație din aceeași sursă în mod succesiv. Dimpotrivă, sursele se intercalează chiar și interiorul aceluiași paragraf. Toate ideile preluate trebuie parafrazate, prelucrate și intercalate cu altele, ale altor autori.

Se recomandă parafrizarea ideilor teoretice preluate, în detrimentul folosirii de citate. Citatele se folosesc în general doar atunci când avem o definiție foarte importantă care trebuie să rămână așa cum este ea în original.

La nivel de referințe, se recomandă utilizarea notelor de text (în detrimentul notelor de subsol). Notele de text se dau în text și se scriu sub forma (Nume autor(i), an, pagina). Restul informațiilor despre sursa respectivă se dau doar la bibliografie. Ca stil de citare, se recomandă APA Style.

Atât în prezentarea părții teoretice, cât și în prezentarea părții metodologice, se pot folosi, acolo unde este necesar, grafice și tabele. Dacă se folosesc tabele sau grafice în anexe, în text se va marca locul unde pot fi ele consultate. Fiecare tabel sau grafic trebuie să aibă un număr și un titlu (ex. Tabel 1. Distribuția eșantionului în funcție de ...).

Plagiatul și alte forme de fraudă academică se sancționează conform

Codului Etic al studenților FSPAC, accesibil la adresa

<https://fspac.ubbcluj.ro/ro/resurse/administrative/regulamente>.

DESCRIEREA PE SCURT A METODELOR DE CERCETARE

Ancheta sociologică

Ancheta sociologică reprezintă un demers de factura cantitativă în cercetarea fenomenelor socio-comunicaționale. Instrumentul de culegere a datelor este chestionarul. Culegerea datelor în cadrul anchetei se face utilizând cele două tehnici, tehnici directe sau indirecte. Prin urmare aplicarea se poate face: față în față, prin telefon sau apelând la autocompletarea chestionarului (prin email, online, folosind instrumente software specifice, spre exemplu Google forms).

Realizarea anchetei sociologice presupune formularea cel puțin a unei ipoteze (ca răspuns specific la o întrebare de cercetare). O ipoteză pune în relație două sau mai multe variabile, dintre care una este obligatoriu variabilă dependentă, iar celelalte sunt variabile independente. O ipoteză, pe lângă faptul că pune în relație niște variabile, indică sensul acestei relații. De cele mai multe ori, o ipoteză se formulează: Cu cât...cu atât.../ Dacă...atuncin mod normal, ipotezele sunt inspirate din și se bazează pe literatura de specialitate, pe studii științifice anterioare care au tratat această problemă. Acestea trebuie să evite caracterul general și trebuie să fie formulate cât mai specific posibil. Verificarea ipotezelor presupune validarea sau invalidarea lor (ambele variante fiind acceptate).

Pentru elaborarea unei lucrări de doctorat, nu există un număr prestabilit de ipoteze obligatorii. În funcție de obiectivele cercetării, numărul de ipotezele variază.

Pornind de la ipoteza/ipotezele formulate și ținând cont de modul în care sunt operaționalizate principalele concepte, se dezvoltă ulterior instrumentul de culegere a datelor, chestionarul. Întrebările din chestionar sunt formulate în urma procesului de operaționalizare a conceptelor folosite în cadrul ipotezelor. Această operaționalizare este recomandat să fie inspirată din literatură.

Nu există un număr prestabilit de întrebări necesare într-un chestionar. Se adresează atâtea întrebări câte sunt necesare pentru a putea verifica ipotezele. Mai mult, chestionarul trebuie echilibrat și din punct de vedere al platformei pe care este aplicat – chestionarele aplicate prin telefon sau online vor conține un număr redus de întrebări comparativ cu cele aplicate față în față.

Într-un chestionar, în funcție de scopul acestuia, se pot folosi întrebări de opinie (referitoare la opiniile și atitudinile respondentului; acestea vor fi cele mai numeroase), întrebări factuale (referitoare la comportamentul respondentului), întrebări de motivație (referitoare la motivele unei anumite acțiuni), întrebări de cunoștințe, întrebări de control (întrebări adresate pentru a verifica un răspuns anterior), întrebări socio-demografice. În mod normal, fiind aspecte de natură personală, variabilele socio-demografice (vârstă, sex, nivel de educație, venit, mediu de rezidență etc.) se adresează la finalul chestionarului.

Întrebările dintr-un chestionar pot fi atât cu răspunsuri prestabilite, cât și cu posibilitatea de răspuns deschis. Cu toate acestea, sunt de preferat întrebările cu răspunsuri prestabilite. La întrebările închise, înregistrarea răspunsurilor se face pe o grila care să fie univocă, unică și discriminatorie (variantele de răspuns se exclud reciproc).

Eșantionul, grupul de persoane care răspunde la chestionar, trebuie să fie potrivit/reprezentativ pentru tema lucrării. Eșantionul poate fi atât probabilistic (indivizi aleși aleator), cât și de neprobabilistic (de conveniență).

Datele obținute în urma aplicării chestionarului trebuie prezentate în cadrul lucrării și interpretate. Pe lângă frecvențe pentru fiecare variabilă relevantă, interpretarea datelor presupune și realizarea de asocieri, corelații sau regresii. Aceste legături între variabile pot ajuta la validarea sau invalidarea ipotezei/ipotezelor.

Este recomandată prelucrarea datelor în programe de specialitate (ex. SPSS).

Interviul semi-structurat

Interviul reprezintă o tehnică de obținere a informațiilor de tip calitativ, în vederea descrierii în profunzime a fenomenelor socio-umane. Interviul se bazează pe comunicarea verbală și se realizează în baza unui ghid de interviu, elaborat în baza operaționalizării ipotezelor sau a întrebărilor de cercetare. Aplicarea ghidului de interviu poate fi realizată fie față-în-față, fie intermediat (telefonic sau online).

În realizarea interviurilor, se utilizează un număr mic de cazuri, în încercarea de a obține informații cât mai profunde și bogate de la fiecare subiect inclus în demersul de cercetare. Astfel, analiza se focalizează pe elementele comune subiecților din cercetare, cât și pe cele specifice

fiecărui caz. Întrebările pot fi legate de experiențe, comportamente, opinii, valori, cunoștințe, caracteristici socio-demografice ale indivizilor incluși în studiu. Modul de formulare al întrebării poate influența opiniile exprimate și cantitatea de informație furnizată. E recomandat să nu se adreseze întrebări a căror răspuns poate fi limitat la „da” și „nu”. Există mereu nevoia de a invita interlocutorul la răspunsuri cât mai aprofundate.

În cazul interviurilor semi-structurate, ghidul precizează întrebările cele mai importante, dar lasă și posibilitatea adăugării întrebărilor adiționale pe parcursul desfășurării interviului, pe baza răspunsurilor furnizate de cel interviuat. Intervievatorul are, astfel, libertatea de a explora în profunzime răspunsurile și problema cercetată în modul pe care-l consideră adecvat. Ghidul trebuie să conțină în jur de 10-15 întrebări (în funcție de complexitatea temei).

Interviul de grup (focus-grupul)

Atât interviul individual semi-structurat sau nestructurat, cât și focus-grupul produc date cu un caracter puternic etnografic, ambele au un grad acceptabil de validitate și ambele au aceeași limită: când vine vorba de reprezentativitate, acestea trebuie completate cu metode cantitative.

Focus-grupul poate fi considerat un fel de interviu semi-structurat de grup, având între 4 și 12 participanți. Durata realizării unui focus-grup diferă și poate începe de la 1 oră la 2 ore. Focus-grupul se realizează într-un cadru neutru, cel mai bine ar fi participanții să fie așezați la o masă (rotundă) și discuția să fie înregistrată pentru prelucrarea și analiza ulterioară a datelor colectate. Focus-grupul pornește de la câteva teme de cercetare pe care le stabilește moderatorul și care rezultă din întrebările de cercetare ce stau la baza lucrării. Înregistrarea audio trebuie să fie apoi transcrisă și analizată tematic. Este nevoie de atât de multe focus-grupuri până nu se mai furnizează răspunsuri noi (până când informația începe să se repete).

Un prim avantaj al acestei metode calitative de cercetare este faptul că, dacă nu se simt judecați și se află într-un mediu confortabil și în prezența unor persoane care sunt în același timp familiare și necunoscute, majoritatea persoanelor au tendința de a detalia, de a nuanța motivația unor acțiuni realizate. De asemenea, focus grupul este mai util decât interviul dacă studiem subiecții implicați într-o situație. Ei se vor completa și corecta unii pe alții, activându-și reciproc memoria situației în discuție, într-un proces de rememorarea colectivă. Focus-grupul este o metodă de colectare a datelor situată la intersecția dintre observația participativă și interviul nestructurat.

Ca în cazul oricui tip de interviu, discuțiile din cadrul focus-grupurilor trebuie înregistrate și transcrise ulterior. Analiza datelor se va face pe baza acestor transcrieri. Analiza presupune crearea de categorii, gruparea răspunsurilor respondenților. Citate elocvente sau părți importante din răspunsurile subiecților trebuie folosite în partea de interpretare a rezultatelor pentru a susține dezvoltarea categoriilor.

Analiza de conținut

Analiza de conținut este o metodă situată la limita dintre calitativ și cantitativ, care se pretează multor demersuri de cercetare. Instrumentul analizei constă într-o grilă ce cuprinde elementele ce vor fi urmărite în corpul materialelor/ documentelor investigate (reclame,

discursuri, afișe etc.). Grila de analiză poate fi preluată din cercetări deja realizate de alți autori (specificând sursa), poate fi creată pe baza aspectelor teoretice regăsite în literatură sau, în unele cazuri, pe baza identificării preliminare a unor aspecte comune sau distincte între diverse materiale supuse investigației științifice. Corpusul materialelor, adică materialele/ produsele ce urmează să fie incluse în analiza de conținut, vor fi selectate sistematic, în baza unor argumente logice, iar alegerea făcută va fi justificată.

Pe baza grilei de analiză completată cu elemente din corpusul de analiză, se va realiza, practic, un raport narativ ce prezintă descriptiv rezultatele și apoi o analiză, în raport cu ipotezele sau întrebările de cercetare stabilite anterior.

Analiza de conținut cantitativă poate fi combinată cu o analiză calitativă, de profunzime.

Experimentul

Experimentul este cea mai potrivită metodă atunci când explorăm relațiile de cauzalitate. Deci dacă ne întrebăm ce efect are variabila X (variabila independentă) asupra variabilei Y (variabila dependent), probabil că cea mai bună metodă de a obține un răspuns fundamentat științific este experimentul. Există însă câteva reguli pentru a realiza și analiza un experiment în științele sociale. Pentru a demonstra că X are efect asupra Y de cele mai multe ori avem nevoie de comparație, iar aceasta se realizează comparând un grup de control cu unul sau mai multe grupuri experimentale.

Experimentul se realizează pe baza uneia sau a mai multor ipoteze. O ipoteză trebuie să se bazeze pe literatură de specialitate consultată anterior

Una dintre regulile de bază atunci când realizăm design-ul unui experiment este aceea de a porni de la simplu la complex. În științele comunicării, variabila independent este de regulă stimulul care este în cele mai multe ori unul mediatic (niște reclame, postări pe social media etc.).

Este necesar ca participanții să fie selectați în mod aleatoriu, astfel rezultând o distribuție aleatorie (aproximativ egală la nivel de gen, de vârstă și de alte caracteristici care pot influența rezultatele cercetării noastre). Aceasta se numește distribuție aleatorie randomizată (randomization check). Din rațiuni care țin de analiza statistică a datelor fiecare grup trebuie să aibă un număr de minim 30 de participanți în fiecare dintre grupuri.

Un alt concept important este verificarea efectelor manipulării experimentale (manipulation check). Altfel spus, trebuie dovedit faptul că grupul experimental a observat mesajul specific transmis acestui grup.

Când vorbim despre orice metodă de cercetare trebuie luate în considerare două aspecte: fidelitatea (la măsurători repetate, folosind același instrument și același context, trebuie să avem rezultate similare) și validitatea (măsurarea exact a ceea ce își propune cercetătorul). Pentru a ne asigura de fidelitatea demersului nostru, este important și aici să propunem un chestionar bazat pe măsurători deja testate de alți autori (ex. scale).

În cazul experimentului, vorbim de obținerea validității interne și a celei externe. Validitatea internă înseamnă să realizăm astfel designul experimental încât rezultatele să nu fie influențate de alte variabile. Adică să simplificăm cât mai mult. Validitatea externă înseamnă să

apropiem cât mai mult condițiile de realizare a experimentului nostru de condițiile reale în care au loc fenomenele pe care le analizăm. Validitatea externă ridicată ne permite generalizarea rezultatele. Validitatea internă și cea externă sunt de cele mai multe ori invers proporționale. Trebuie să căutăm un echilibru între validitatea internă și cea externă. Validitatea externă se asigură prin eșantionare. Condițiile de laborator, utilizarea unor stimuli simpliști și expunerea unică la aceștia scad gradul de validitate externă a unui experiment.

La nivel de analiză a datelor, este nevoie realizarea unor teste specifice experimentului, teste care se pot realiza cu ajutorul softurilor de specialitate, precum SPSS (ex. chi pătrat, testul T pentru experimente cu două grupuri, testul ANOVA pentru experimente cu mai mult de două grupuri)

Dimensiunea etică este foarte importantă în cercetare științifică în general și la nivel de experiment în mod special. Astfel, modul în care încadrăm informațiile furnizate (ex. stimulii) trebuie atent gândit pentru a nu afecta starea psihică și fizică a subiecților. La finalul experimentului este necesar un proces de debriefing în care sunt furnizate informații despre adevăratul scop la experimentului și despre relevanța cercetării acestui subiect.

Observația

Observația este o metodă calitativă de cercetare prin care se încearcă înțelegerea unei populații studiate. Aspectele care pot fi observate sunt: contextul fizic, social, cultural, economic etc.; relațiile între indivizi, contexte, idei, norme, evenimente; comportamentele și activitățile indivizilor (ce fac, cât de frecvent, cu cine etc.).

Observația poate fi atât *directă* (observarea subiectului într-o situație anume; de cele mai multe ori, presupune tehnica observației prin geam unidirecțional), cât și *participativă* (presupune observarea individului în context natural/cotidian; cercetătorul devine parte a comunității studiate).

Ghidul/grila de observație este setul de aspecte/variabile pe care cercetătorul le urmărește la entitatea analizată (individ, grup de indivizi etc.). Această grilă are scopul de a ajuta la găsirea unui răspuns la întrebarea de cercetare formulată inițial. Ghidul de observație poate fi structurat (prestabilit) sau nestructurat (dezvoltat în timpul procesului de observare). Ambele variante sunt acceptate.

Colectarea datelor presupune luarea sistematică de notițe/înregistrarea informațiilor. De obicei, colectarea datelor se face pe o perioadă mai extinsă de timp (ex. ore, săptămâni, luni etc.). Analiza datelor presupune codarea și clasificarea informațiilor (similar cu modul în care se realizează analiza de conținut).